

Cuprins

Perna de piatră	5
<i>Crème</i>	23
Charlie Parker interpretează bossa-nova.....	45
<i>With the Beatles</i>	63
Poeme pentru Yakult Swallows	107
<i>Carnaval</i>	129
Confesiunile unei maimuțe de Shinagawa....	157
Persoana întâi singular	185

HARUKI MURAKAMI

Persoana întâi
singular

Traducere din limba japoneză
și note de Andreea Sion

POLIROM
2022

— Golurile astea de memorie sunt provocate de factori genetici. Cazurile clare, cum e al meu, sunt foarte rare. Cam unul la câteva zeci de mii. Așa ne naștem. Și sunt și unele deosebiri, de la om la om. În clasa a treia de gimnaziu, m-a dus mama la spital și m-a consultat un medic neurolog. Afecțiunea mea are și un nume, lung și complicat. Nu-l mai țin minte. M-am tot întrebat cine l-o fi inventat.

S-a oprit puțin, după care a reluat:

— În orice caz, e o afecțiune în care succesiunea amintirilor o ia razna. O parte din ele – sau, ca să revenim la exemplul dinainte, anumite bucăți din simfonia lui Mozart – ajung în sertarul greșit și, odată ce se întâmplă asta, e foarte greu să le mai găsești. De cele mai multe ori, e chiar imposibil. Așa mi s-a explicat. Nu este o afecțiune atât de gravă încât să mă omoare sau să mă facă să-mi pierd treptat mințile, dar e destul de neplăcut în viața de zi cu zi. Mi-au spus numele bolii și mi-au dat niște pastile, dar n-au nici un efect. Sunt doar placebo.

Fratele prietenei mele s-a oprit și m-a cercetat atent, vrând parcă să se asigure că înțeleg. Se uita la mine cum te uiți de afară într-o casă, prin geam. Apoi a spus:

— Acum nu mi se mai întâmplă decât o dată sau de două ori pe an, dar nu frecvența contează. Chiar și rar, e foarte incomod pentru persoana în

cauză, iar faptul că nu știi când se întâmplă e și el neplăcut. Cred că-ți poți închipui.

— Da, am răspuns eu vag.

Abia reușeam să-i urmăresc povestea ciudată, spusă repezit.

— De exemplu, dacă eu, când am golul de memorie, iau un ciocan mare și-i dau în cap unui om pe care nu-l suport, sigur n-am să scap doar cu „of, ce neplăcut!“.

— Cu siguranță!

— Fără doar și poate ar apărea și poliția, iar dacă le-aș spune „știți, mi s-a șters brusc memoria“, sigur nu m-ar crede.

Am mormăit o încuviințare.

— În realitate, cunosc mulți oameni pe care nu-i suport. Care mă scot din minți. Tatăl meu e unul dintre ei. Când sunt lucid, în nici un caz nu mă gândesc să-i dau cu ceva în cap. Mă controlez. Dar n-am idee ce-aș putea face când am golul de memorie.

Am înclinat capul, fără să-mi exprim vreo opinie.

— Doctorul mi-a spus că nu există pericolul ăsta. Nu e ca și cum ar prelua altcineva controlul asupra acțiunilor mele în perioadele pe care nu mi le amintesc. Nu capăt dublă personalitate, nici nu mă transform, ca în *Dr. Jekyll și Mr. Hyde*. Am să fiu același dintotdeauna și o să mă comport cum mă comport eu de obicei. Doar înregistrarea

acțiunilor o să sară de la mijlocul părții a doua direct la mijlocul părții a treia. Deci e imposibil, în intervalul ăla, să pun mâna pe un ciocan și să pocnesc pe cineva. Întotdeauna reușesc să am autocontrol și, în mare măsură, mă port obișnuit. Mozart nu se transformă în Stravinski. Rămâne Mozart, doar o bucată din simfonia lui se rătăcește în sertarul greșit.

Aici s-a oprit și a mai luat o înghițitură de cafea din cana cu avionul biplan. Aș fi băut și eu o gură.

— Asta e ce mi-a spus doctorul. Dar nu știu cât de bine e să crezi tot ce-ți spune doctorul. Când eram la liceu, îmi făceam griji și eram foarte speriat ca nu cumva să-mi lovesc vreun coleg în cap, într-un episod din ăsta. La vârsta aia încă nu te cunoști bine, nu-i așa? Te simți ca și cum ai trăi în niște conducte, pe sub pământ. În plus, mai aveam și golurile ciudate de memorie. Mi-era foarte greu.

Am încuviințat în tăcere. Îi dădeam dreptate.

— Din cauza asta am ajuns să nu mai merg aproape deloc la școală, a continuat el. Cu cât mă gândeam mai mult, cu atât îmi era mai frică, și pur și simplu nu m-am mai putut duce. Mama le-a explicat profesorilor situația mea specială și, chiar dacă aveam mult prea multe absențe, am primit o derogare și am putut să absolv liceul. Probabil că și ei voiau să se vadă scăpați cât mai

repede de un elev-problemă ca mine. Pe urmă nu m-am înscris la facultate. N-aveam niște note atât de mici, și undeva tot așa fi fost admis, dar n-aveam încredere să ies din casă. De atunci numai pe-acasă stau. Cel mult scot câțelul la plimbare prin cartier. Altfel, nu ies în oraș aproape niciodată. Dar, în ultima vreme, parcă mi-e mai puțin frică. Mă gândesc că, dacă reușesc să mă mai liniștesc, poate chiar o să mă înscriu la facultate...

Fratele prietenei mele s-a oprit din povestit. Tăceam și eu. Nu știam ce să spun. Acum înțelegeam de ce prietena mea evita să aducă vorba despre el.

Tânărul mi s-a adresat iar:

— Îți mulțumesc că mi-ai citit. Mi-a plăcut mult *Roata zimțată*. E într-adevăr o povestire sumbră, dar unele cuvinte mi-au mers la inimă. Sigur nu vrei o cafea? Imediat se face!

— Nu, mulțumesc. Acum chiar e vremea să mă duc acasă.

S-a uitat la ceas.

— Mai stai până la douăsprezece și jumătate și, dacă nu vine nimeni, poți pleca. Eu mă duc sus, în camera mea. Te descurci tu singur.

Am încuviințat din cap.

— E interesant să fii prietenul lui Sayoko? m-a întrebat el iar.

— E interesant, i-am confirmat eu.

— Ce anume e interesant?

— Sunt o mulțime de lucruri pe care nu le știu despre ea, am răspuns eu cât se poate de onest.

— Hmm, a mormăit. Cred că ai dreptate. E sora mea mai mică, avem același sânge și același bagaj genetic, iar de când s-a născut trăim sub același acoperiș, dar sunt multe lucruri pe care nu le înțeleg la ea nici acum. Nu știu – cum să spun? – ce o determină să meargă înainte. M-aș bucura să afli tu, în locul meu. Deși poate că sunt unele lucruri pe care e mai bine să nu încerci să le înțelegi.

S-a ridicat din fotoliu, cu cana în mână.

— Îți urez succes, mi-a spus, apoi a fluturat din mâna liberă și a ieșit din cameră.

— Mulțumesc! i-am răspuns.

Trecuse de douăsprezece și jumătate. Pentru că nu erau semne că cei ai casei s-ar întoarce curând, m-am dus în vestibul și m-am încălțat la loc cu adidașii. Apoi am luat-o pe jos, pe lângă păduricea de pini, până la gară, m-am urcat într-un tren și m-am întors acasă. Era o după-amiază de toamnă ciudat de liniștită.

Pe la ora două m-a sunat prietena mea. „*Duminica viitoare* trebuia să vii, nu astăzi“, mi-a spus. Nu eram foarte convins, dar ea era atât de categorică, încât am presupus că avea dreptate.

Încurcasem eu borcanele. Și săptămânile. I-am cerut scuze sincer.

Însă nu i-am pomenit de faptul că, în timp ce o așteptasem să se întoarcă, avusesem o conversație cu fratele ei mai mare. De fapt, nici nu fusese o conversație, fiindcă eu doar îl ascultam. M-am gândit că e mai bine să nu-i spun că-i citisem din Akutagawa, și nici că-mi povestise despre pierderea memoriei. Intuiam cumva că nici el nu-i spusese, și atunci, de ce aș fi făcut-o eu?

L-am reîntâlnit pe fratele prietenei mele după vreo optsprezece ani. Era jumătatea lui octombrie. Aveam treizeci și cinci de ani și locuiam la Tōkyō împreună cu soția mea. Făcusem facultatea la Tōkyō și rămăsesem să trăiesc acolo. Fiind și ocupat cu munca, ajungeam foarte rar la Kōbe.

Era o după-amiază târzie și urcam un deal din cartierul Shibuya, mă duceam să-mi iau ceasul de la reparat. Mergeam mecanic, adâncit în gânduri, când un bărbat care tocmai trecuse pe lângă mine mi-a strigat:

— Nu te supăra!

Avea un accent clar de Kansai¹. M-am oprit și m-am uitat înapoi. Era un bărbat pe care nu-l

1. Regiune din vestul insulei principale a Japoniei, Honshū, adesea pusă în opoziție cu regiunea estică, Kantō.